

4 | ריאיון מצרבות: למה לישראל אין עדיין תפיסת ביטחון לאומי?

ד"ר אמיר גילת, מפקד מערכות

על אף שישיראל תתמודדת עם אתגרים מדיניים וצבאיים קשים מאז הקמתה, היא טרם ניבשה תפיסת ביטחון לאומי רשמית. דוד בן-גוריון ניסח אמנם תפיסה חלקית ובהמשך נעשו ניסיונות לעדכנה, אך אלה מעולם לא אושרו על-ידי ממשלות ישראל לדורותיהן. בכירים במערכת הביטחונית והמדינית מסבירים בריאיון למערכות למה זה עוד לא קרה

10 | המערכה הימית מול המורדים הח'ותים בתימן

סא"ל (מיל) אייל פינקו, לשעבר ראש ענף במודיעין חיל הים וראש יחידה במערכת הביטחון, דוקטורנט וחוקר באוניברסיטת בר-אילן

המערכה בתימן נגד המורדים הח'ותים, שהחלה ב-2004, נראית רחוקה מסיום. איראן מתקשה לבחון הלכה למעשה אמצעי לחימה, תפיסות ותורות לחימה חדשות. על כן, דומה שהחזרה בתימן, ובמיוחד בים, הפכה להיות זירת ניסויים לאמצעי הלחימה האיראניים, ובעיקר לכלי שיט לא מאוישים ולהפעלתם המבצעית

14 | מלחמות לוקחות זמן שלישראל אין

גל פרל פינקל, מתאם תוכנית צבא ואסטרטגיה במכון למחקרי ביטחון לאומי

לרשות ישראל לא עומדים המותרות לנהל מערכות התשה ארוכות. מערכות משלמות כאלה יכולות להתרחש "על אש קטנה", אך רק לאחר שהאיום העיקרי הוסר. התמרון היבשתי הוא הכלי המיטבי להשיג את קיצור משך המערכה שכן הוא, יותר מכל אמצעי אחר, מציב איום של ממש על שרירותו השלטונית והתפקודית של האויב שביגנו מוכן הוא להפסיק את המערכה

22 | לוחמה מבוצרת של חי"ר קל נגד גרילה

סא"ל (מיל) עופר ארליך, פצ"ן

הניסיון ההיסטורי מלמד כי הפעלת כוחות חי"ר קל במתווה מבזר והתקפי, הפועל באמצעות הסתננות, פשיטות ומארבים, בסיוע אש מסייעת מנגד, יכולה לתרום לעוצמה הקרבית של צה"ל. ללא כוחות מבזרים בשטח במבצעים התקפיים במתווה הלחימה בזירה צפונית, תישאר היוזמה בידי לוחמי הגרילה

28 | רחפנים - עידן חדש של לוחמה נגד אוויר

רן ישי, פקד (מתנדב), קצין סיור במשמר הגבול וביחידה האווירית של המשטרה

המהפכה הטכנולוגית מתאפיינת בממשקים מתרחבים והולכים בין התווך הצבאי-ביטחוני ובין האזרחי. עם החשיפה לעולם הרחפנים, קיימת עליות מדרגה ביכולת האזרחית להתערב ולשלב פעילות ביטחונית שוטפת ובכלל. במקום לבזבז זמן על "תקופת הסתגלות" לאיום ולהבנת משמעותו - יש להכיר בו על-פי הפוטנציאל הגלום בו ולא על-פי הביצוע בשטח עד כה

34 | ניווט במרחבי זרות - מנהיגות רשתית בעידן רב-ממדי

אלוף איציק תורגמן, ראש אט"ל | אל"ם אלכס מלייב, מפקד מצ"ח לשעבר | רס"ן טל ענף קרול, יועצת ארגונית, חטיבת הקומנדו | לימור בנאש, מומחית באימון וניהול מערכות יחסים בארגונים בעולם העבודה החדש

לצה"ל נדרשת בעת הזו, יותר מתמיד, תוכנית מרכזית לפיתוח מנהיגות רשתית, שתאזן את הטרנספורמציה הרב-ממדית. מפקדי היחידות הם שיישאו באחריות להובלתה ולמימושה, כחלק מפיתוח המיומנות והכשירות התרבותית, הערכית והאישית שלהם ושל פקודיהם

40 | הבטיחות במבצעים

סא"ל (מיל) ד"ר דותן דרוק, מדרין אקדמי בפר"ם אלון ומנל"ח בעוצבת עקבות הברזל

העיסוק ב"בטיחות כוחותינו" בצה"ל קיים כמעט אך ורק בתחום האימונים והשגרה. בלחימה הוא כמעט לא בא לידי ביטוי בלוחמת היבשה, אלא כפעולה "על הדרך". נדרש לשלב את מרכיב "ביטחון כוחותינו" בתכנון ובניהול מבצעים, ומהם לגזור לשאר שדות הפעולה של צה"ל

46 | תרחישים לסיכול הפתעות אסטרטגיות

ד"ר אבנר ברנע, עמית מחקר, המרכז לחקר הביטחון הלאומי, אוניברסיטת חיפה. לשעבר בכיר בשב"כ | פרופסור (אמריטוס) אבי משולח, בית הספר למנהל עסקים, אוניברסיטה העברית בירושלים

הפתעות אסטרטגיות ממשיות וימשיכו להתרחש בתחום הצבאי ובתחום האזרחי, ונראה שגורמת פריצת דרך מתודולוגית כדי לקדם את הנושא. מאמר זה מציג לשלב במהלכים לסיכול מתקפות פתע את מתודולוגיית התרחישים שאומצה על-ידי ארגונים עסקיים וגופי ביטחון

52 | משחיקה לתנופה - זה בידיים שלנו

אל"ם פרופ' אלון גלזברג, ראש מנהלת הרפואה | סא"ל מיטל צור, רע"ן צר"פ, רוקחות והנדסה רפואית, מקרפ"ר | סא"ל דנה אלחרט, מפקדת מרפ"א דרום, משר"פ, חיל הרפואה, צה"ל

התערבויות ברמת הארגון מועילות להפחתת רמות השחיקה בקרב העובדים, ולרוב די בהשקעה מזערית כדי לייצר שינוי משמעותי. עלינו להפוך את העיסוק בשחיקה לחלק בלתי נפרד מסדר היום הניהולי-פיקודי בצה"ל

על הניצחון

56 | תפיסת הניצחון

אלוף איתי יורוב, מפקד המכללת הצבאית

יש תשובה אחת לכישלון: ניצחון. זהו החזון והכיוון הבלעדי שעליו מורה המצפן, ועלינו - עלינו מוטל למצוא את הדרך

57 | סימול ניצחון איראני

ד"ר אור ברק, המרכז לחקר ביטחון לאומי, אוניברסיטת חיפה

לעת עתה, הניצחון זוכה לביטוי מסומל בלבד. ואולם בכוחו להכשיר את הקרקע לכדי הבנה שמדובר רק בעניין של זמן, עד שייגיע הניצחון עצמו

58 | הניצחון - פנים רבות לו

ד"ר נמרוד הגלעדי, היסטוריון ומדריך אקדמי במכללה לפו"ם

ההכרה בארעיותו של הניצחון וההבנה שלצידו שוכנת התבוסה, וכי השניים הם חלקים משלימים המצויים זה לצד זה, מאפשרות להבין את מגבלות המושג ולנצח

59 | מהו ניצחון בשבילי?

מיקי ברקוביץ', כדורסלן ואיש עסקים

במגרש הספורט, כמו בשדה הקרב, כל אחד מסמן לו את הדרך שלו לניצחון בהתאם למטרות ולעולם התוכן הרלוונטי לו

60 | ניצחון במלחמה במאה ה-21

רון בן ישי, עיתונאי ופרשן לענייני ביטחון

כדי להשיג הרתעה ולהרחיק מלחמה, נחוצה בראש ובראשונה הכרעה צבאית פיזית חד-משמעית של הכוח הלוחם של האויב האיסטורי; הכרעה שתשלוט לשנים את יכולתו לחדש את פעילותו הצבאית-טרוריסטית

61 | הניצחון והנפש

ד"ר קן אור-חן, בית הספר לעבודה סוציאלית, אוניברסיטת חיפה

הניצחון עצמו הוא היכולת לקום מהשבר ולחיות חיים מלאים עניין וחוויות, ולעיתים לעשות שינויים משמעותיים שמייצרים צמיחה והתקדמות

62 | הטובים שבמתאימים להדרכה

סא"ל לאון, סגן להדרכה, מערך ההדרכה

היעד לגרום לטובים מכלל היחידות להגיע להדרכה ראוי ונכון, אך מחייב התייחסות מיוחדת. בראש ובראשונה נדרשת הכרה של מפקדים בכירים בחשיבות העיסוק בתחום זה. שנית, יש לפעול להפוך את העיסוק בהדרכה לתחום מוערך ומתוגמל כך שיהיה מבוקש גם על-ידי הפרטים, במקביל לדחיפת המפקדים למלא תפקידים אלה

תגובה

68 | על החי"ר בשדה הקרב המשתנה

רס"ן (מיל) ד"ר עזריאל לורבר

תגובה למאמר של אל"ם (מיל) בועז עמידור "אובדנה של האי-סטריה בטווח המגע ותעוועי הקטלניות", גיליון 486-485, עמ' 16-21

לשון | מלחמה

70 | נשקי מוט בעולם העתיק

ד"ר אשר שפיר, בלשן, עורך ומתרגם. מתמחה בלשון העברית ובסוציולוגיה של הלשון. חיבר את מדרין העריכה "ניסוח בעברית"

72 | הערות שוליים